

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Рисунок	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	вибіркова
Спеціальність	022 «Дизайн»	Семестри	7

Рисунок за фахом

7 семестр (осінь-зима 2022-23)

1 вересня — 14 грудня

Викладач Невальоний Володимир Сергійович**E-mail** vsneval1@gmail.com**Заняття** дистанційно**Консультації** за домовленістю**Адреса** ауд. 32, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8**Телефон** (057) 706-02-81 (кафедра рисунка)**КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ**

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії під час військового стану не відбуваються, офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою та у вайбері, телеграмі чи месенджері. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на електронну пошту викладача.

Умови листування:

1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни та ім'я автора — анонімні листи розглядатися не будуть; 2) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Рисунок за фахом» є певний обсяг знань з креслення, перспективи, пластичної анатомії. Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу вибіркової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду кафедри рисунку. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з класичного та сучасного світового рисунка та застосування додаткової літератури з дисципліни.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань потребує наступні матеріали: папір (розмір 40x60), олівці.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Вузловими моментами у навчанні студента є розвиток наступних знань та навиків:

Образне композиційне мислення, розвинуте у результаті постійної праці над осмисленням змісту завдання.

Вміння виразити пластику та пропорції конкретної природи в його багатстві та цільності складових елементів (простір, середовище, об'ємна форма, освітлення, взаємодія предметів, фактура матеріалу, індивідуальна характеристика).

Основний зміст рисунків, виконання яких потребує багато часу:

Вміння виконувати начерки з природи, що рухається і короточасні рисунки, формуючи навички у початкового художника до постійного огляду навколишнього середовища.

Вміння на основі придбаних знань малювати за уявою та пам'яті, що має особливе значення для творчої діяльності митця;

Вільне володіння технічними засобами відображення, що сприяє індивідуальним можливостям художника у відтворенні його творчих задумів.

Глибоке критичне освоєння художньої спадщини, яке допомагає творчому зростанню молодого художника, підвищуючи його культуру та художній смак. З цією метою аналізуються рисунки майстрів і виконуються копії з них.

Придбання цих знань і навиків виконується поступово від простих завдань на перших курсах, до складних – на старших, особливо на останньому, коли задача створення закінченого художнього твору повинна відповідати загальному стану високого мистецтва.

В результаті вивчення дисципліни «Рисунок за фахом» студенті повинні:

Знати основи лінійної та повітряної перспективи, закони розподілення світла по формі, поняття світло-тіньових відношеннях, основи пластичної анатомії людини;

Вміти аналізувати,

виразно відтворювати конкретний пластичний зміст природи з урахуванням цільності усіх складових: простору, середовища, пропорцій та об'ємної форми, освітлення, фактури матеріалу. Вміти цільно бачити, спостерігати та запам'ятовувати бачене, виконувати короткочасні рисунки, начерки, рисунки за уявою.

Мати навички

послідовно вести роботу над рисунком на основі принципу від загального до простого, а потім від простого до узагальненого, володіти технічними прийомами рисування від простих до самих складних.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Рисунок за фахом – одна з фундаментальних дисциплін, яка сприяє формуванню у студента художнього смаку у його дизайнерських розробках. Основна спрямованість дисципліни визначається професійним зображенням оголеної постаті людини. Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 3 курсу: 5, 6 семестр та 7 семестру 4 курсу (9 кредитів ECTS, 270 годин, у тому числі 135 годин - аудиторні заняття (практичні), 135 годин – самостійні).

7 семестр: 90 годин: 45 — практичні заняття, 45 — самостійні.

МОДУЛЬ 1

1) Творче завдання: рисунок міського пейзажу, натурний рисунок, або копія роботи майстра.

2) Оголена лежача чоловіча постать людини у ракурсі в середовищі, натурний рисунок, або копія роботи майстра.

МОДУЛЬ 2

1) Короткочасні рисунки оголеної лежачої жіночої фігури у складному русі з драпіровками, натурний рисунок, або копія роботи майстра.

2) Екзаменаційне завдання: Лежача оголена жіноча фігура, ускладнена предметним середовищем, натурний рисунок, або копія роботи майстра.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Основна форма вивчення курсу — практична академічна робота при виконанні аудиторних та поза аудиторних завдань в контексті учбового курсу.

Мета запропонованих завдань — вправи побудовані за принципом послідовного ускладнення учбових задач, пов'язаних між собою смисловим навантаженням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено підлог роботи студент зобов'язаний її переробити. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:**

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Навч. тижде нь	Тема	Вид заняття	Зміст	Кількіс ть годин ауд./сам	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	практичні /самостійні	Вступ до курсу. Вступна бесіда, постановка задач на перше завдання семестру. натурний рисунок, або копія роботи майстра. Нариси , або початок копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
2	2	практичні /самостійні	Перенос композиції з нарису на великий формат. Визначення пропорцій. Продовження копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
3	3	практичні /самостійні	Робота з тоном. Завершення роботи над завданням.	3/3	Поточний перегляд	
4	4	практичні /самостійні	Вступна бесіда, постановка задач. Композиційні нариси та затвердження ескізів до завдання, або початок копіювання. Вивчення пропорцій, побутова лінійної повітряної перспективи, формоутворення»	3/3	Поточний перегляд	
5	5	практичні /самостійні	Визначення пропорцій та робота з тоном. Продовження копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
6	6	практичні /самостійні	Визначення пропорцій та робота з тоном (3положення) завершення роботи над завданням.	3/3	Поточний перегляд	
7	7	практичні /самостійні	Вступна бесіда, постановка задач. Композиційні нариси Перенос композиції на великий формат. Початок копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
8	8	практичні /самостійні	Визначення пропорцій та робота з тоном (1положення). Початок копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
9	9	практичні /самостійні	Визначення пропорцій та робота з тоном (2положення). Початок копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
10	10	практичні /самостійні	Завершення роботи над завданням. Завершення копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
11	11	практичні /самостійні	Вступна бесіда, постановка задач. Композиційні нариси та затвердження ескізів до Перенесення композиції на великий формат. Початок копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
12	12	практичні /самостійні	Визначення пропорцій, та їх побудова на площині. Продовження копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
13	13	практичні /самостійні	Робота над визначенням пропорцій та визначення тонового строю. Продовження копіювання.	3/3	Поточний перегляд	
14	14	практичні /самостійні	Робота з тоном.	3/3	Поточний перегляд	
15	15	практичні /самостійні	Робота з тоном, завершення роботи над завданням.	3/3	Поточний перегляд	

			Разом за семестр: практичні самостійні	45 45	Екзаменаційний перегляд	
--	--	--	---	------------------	--------------------------------	--

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно (90-100 балів, А): Рисунок виконано бездоганно як в цілому, так і з точки зору графічного виконання окремих його елементів та деталей:

- точне, безпомилкове розташування усього зображення та його елементів в аркуші паперу;
- визначено та передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів автора;
- вірне зображення пропорційних співвідношень одного об'єкту до іншого, окремих деталей до цілого;
- точна передача конструкції об'єкту зображення, переконлива передача форми об'єктів засобами лінійної та повітряної перспективи, використанням законів світлотіні, тону і тональних співвідношень;
- висока технічна майстерність, професіоналізм.

Це найвищий рівень виконання навчального (академічного) завдання: при виконанні усіх перелічених вимог рисунок виглядає дуже майстерним, естетичним, відчувається певна натхненність при виконанні завдання. Безпомилкове виконання базових вимог.

Добре (82–89 балів, В) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування зображення на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- непогане використання графічного матеріалу, висока технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

Добре виконаний рисунок, але допущено 1-2 незначні помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Добре (75–81 балів, С) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- помітні добрі навички у передачі зображення, але недосконале використання графічного матеріалу і завершення рисунку.

Добре виконаний рисунок, але є недосконале виконання елементів, допущено 3-4 помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (64-74 балів D). Рисунок виконано достатньо непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- непогане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точно зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 5-6 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (60-63, E). Рисунок виконано майже непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- погане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точно зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 7-8 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Незадовільно (35-59 балів, FXF). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність.

Рисунок виконано незадовільно, допущено 9-10 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки.

Незадовільно (1-34 балів, F). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність

Рисунок виконано незадовільно, стадія рисунка не завершена.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5-8), а також участь у житті групи (1-3). Максимальна кількість балів: 8.

КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ СФОРМОВАНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ОСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)	Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (РН)
<p>ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, такі письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань. про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>РН 1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.</p> <p>РН 6. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.</p> <p>РН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.</p> <p>РН 16. Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p> <p>СК 9. Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).</p> <p>СК 10. Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).</p>	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основи рисунка, учбове видання, серія «Художнику початківцю». «Астрель», 2002.
2. Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV. К.: ПСМ НАМ України, 2018. 375 с.
3. Сухенко В.О. Рисунок: навчальний посібник. К.: Вона-Манте, 2004.
4. Хосе Паррамон. Портрет. Уроки майстерності, серія «Школа малюнку». 2005.
5. Чеботов І.П. Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017. 336 с.
6. Ендрю Луміс. Малювання голів. Нью-Йорк, «Вікінг Прес».

Допоміжна

1. Барчай Е. Анатомия для художников. – Будапешт: Корвина, 1977.
2. Гицеску Г. Пластическая анатомия. В 3 т. Бухарест: Меридиан, 1963
3. Григорян Е. Основы композиции в прикладной графике.: Учебно - методическое пособие. Ереван.: РУМК Республиканский учебно-методический кабинет, 1986. 32с
4. Vammes G. Der nackte Mensch. Dresden: Veb Verlag der Kunst, 1982.